

March 23, 1959
**Report on Visit to Romania on Counterintelligence
Issues**

Citation:

"Report on Visit to Romania on Counterintelligence Issues", March 23, 1959, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 2, Record 1, File 1339. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/110914>

Summary:

A report on the visit that had to improve exchange of information between the two intelligence agencies.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

Лично строго секретно!

<p>СЛУЖБА "ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"</p> <p>РАЗПОСВЕРЕНО</p> <p>по Рег. № <u>1165</u></p> <p>от <u>28.05.2004 г.</u></p>

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: разглежданите и разрешени въпроси по контраразузнаването с румънските другари при нашето посещение в Румъния.

От 4 до 12 т.м. включително, в Румъния бяхме командировани аз, зам.началник II-ро управление ДС –Александър Шипаров, окръжен началник МВР–гр.Толбухин –др.Владо Тодоров и зам.началник II-ро отделение при градско управление МВР –гр.Варна – др.Михаил Михайлов.

Въпросите, които ние поставихме за разглеждане бяха групирани в следните 4 групи:

1. Основен въпрос за разрешаване беше да издирим агентурата на кралското румънско разузнаване, работила против България, за да търсим между нея английските агенти "Жозеф" и "Балтол", работещи във Варна и Толбухин-Балчик.

2. Да съгласуваме агентурно-оперативната работа по английското военновъздушно аташе – Аплетън, италианското военно аташе –Бонсиньоре, които работят против нашата страна и Румъния и за жената на Жак Парис – сега френски пълномощен министър в Румъния, а бивш такъв в София, по която имаме известни възможности.

3. Отделни въпроси по някои разработки, водещи се у нас и изменници на Родината, по които има известни данни за изясняване в Румъния.

4. Имат ли някакви данни, отнасящи се за нашата страна по различните линии и особено по турска, гръцка и израелска.

Тези въпроси ги разглеждахме с двамата зам.началници на румънското контраразузнаване – др.майор Илие и др.майор Козма, в присъствието на съответния началник отдел. Началника на контра-

др. Хамичев
разузнаването беше в отпуск и с него се срещнахме едва последния ден. По време на разглеждането и решаването на въпросите, другарите бяха много внимателни и правеха всичко възможно да ни улесняват с всичко.

х х х

По първия въпрос ги помолихме да ни окажат съдействие за установяване агентурата на кралското разузнаване, работила против България. Такава търсихме в архив и намерихме списък на 23 души агенти, работили против България главно в граничните райони - Русе, Варна, Балчик, Толбухин и др., като от Варна, Толбухин и Балчик имаме ползвани някои зъболекари, лекари, студенти и др. Този списък ще ни бъде изпратен допълнително с пощата.

Освен това бяхме се насочили към конкретни кадрови кралски агенти, работили против България. От тях обаче нищо неможахме да получим. Дават общи и неясни данни, които не може да се ползват.

Кирчу Тату - работил в сигуранцата-Толбухин, който през 1957 година е ходил в околийския комитет-Толбухин и казал, че може да даде много интересни данни, е разпитван през 1958 година. Дал данни за 5 души от Толбухин, които били агенти на сигуранцата и работили главно сред учащата се младеж, но при повторния разпит сега в град Констанц, в присъствието на др. Тодоров, не е можал да си спомни нищо за това, което тогава е написал и ние считаме, че не може да се вярва на показанията му от 1958 година.

Другарите казаха, че повече архивни материали не могат да ни дадат, защото след 23 август 1944 година, всички досиета на агентурата на кралския секретен отдел - "ССИ", имащ разузнавателни и контраразузнавателни задачи са били предадени на англичаните. След 1950 година, всички кадрови агенти от тоя отдел са били арестувани, дали показания за много техни агенти, но не били систематизирани и в момента неможаха да ни ги дадат за ползване. Обещаха, че щом като извършат това ще ни изпратят данните за работилите против България.

Проверихме има ли стари архивни материали в техния архив на около 50 лица, които са включени в наши разработки. Намериха се такива само за 6 души и то не особено интересни - повече биографични данни.

По втория въпрос: -Разгледахме нашите и техни възможности за създаване по-голяма оперативна съгласуваност по разработването на английското военновъздушно аташе Аплетън и италианския военен аташе - Бонсиньоре, които отговарят за двете страни. /Аплетън има седалище в Букурещ и идва в България, а Бонсиньоре - в София и отива в Румъния/.

По Аплетън, както в румънските другари, така и у нас, разработката му се води лошо. Агентура няма и на двете места, до сега подхвърляната му за подставяне отбягва.

Румънските другари, чрез радиостанциите на проследяването са го засекли три пъти да води разговори чрез радиостанцията, но не са установили какъв е бил разговора, тъй като говори отделни думи и цифри и е траял много кратко - за около две минути - на френски език, а оперативния работник слабо знаел френски. Подобна засечка са правили и на предшественика му - Кенеди.

Аплетън в колата си носел микрофотоапарат, филмов апарат, бинокъл, апарат за измерване дължини на аерописти, пътица по проекция на тренгулацията, малък портативен радиосапарат, за който предполагат, че е радиостанцията.

Договорихме се да активизираме работата, като създадем агентура по него, провеждане СИЗ, да координираме работата с радио-контраразведката да го засечем, когато ползва радиостанцията, да си съобщаваме предварително когато отива от едната в другата страна, за да го поемаме още от границата и да си разменяме бързо всички материали.

Понеже при СИЗ на предшественика на Аплетън - Кенеди, е намерено собственоръчно написано писмо и пощенската кутия на обекта на разработка за шпионаж Гутсузян, а той пък се явява преводач на писмата, получавани от двете деца на обекта на разработка д-р Ширков - бил дълги години в чужбина и лагерник от "Духра Дун", от Румъния, то решихме да разрешим на д-р Ширков да посети децата си в Румъния /същия желае това/, да го поставим под агентурно и външно наблюдение и да видим дали няма да установи връзка с Аплетън.

По Бонсиньоре румънските другари разполагат с проверени данни, че той е осведомен много добре по важни военни въпроси за Румъния и България. Освен старите данни, които ни бяха изпращали за него на 24.II и 3.III.т.г. са получили нови данни. Тогава занел от

България и обменил военни сведения за Румъния и България с турския военен аташе в Румъния. Разказвал му, че в Сливен се намирало командването на танковата бригада, а тя била разположена в Стара и Нова Загора и Ямбол. Към всеки военен корпус имало по една танкова бригада, като същите се намирали - една в София/сега била в процес на организация/, една в Пловдив и една в Сливен към корпусите, а към Плевенски корпус нямало танкова бригада, имало само открита артилерия.

Освен това му предал две подробни карти - една за Бургас с обозначения за всяко учреждение, предприятие и пр., радарни станции, къде кои казарми се намират, моторизирани части, артилерия, моторизирана артилерия, калибър 80м/м, няколко парчета "ISV" и пр. и че отишъл батальон от МВР в Пловдив.

Предал е също така и скица с подробни обозначения на посето София-Ботевград-Русе. Нямал само на участъка Ботевград-Плевен и пътя Русе-Нова Загора.

Казал, че червените точки означавали малокалибрени автоматични оръдия, предназначени заедно с 150м/м оръдия за брегова отбрана. Отпред били флотските части, а зад тях други части, които ръководели флотата.

Според Бонсиньоре тия данни били пресни и били близки до истината. Уговорили си парол, ако Бонсиньоре получи данни за придвижване на наша войска към турската граница, да му се обади, като на въпросите - добре ли си или зле, дава съответни отговори, като при положителност ще означава, че има придвижване.

Това потвърждава още един път, че Бонсиньоре има много солидна агентура из военни среди и пътищата, което налага още по-голяма необходимост от по-добра координираност при разработването му с V-то управление ДС.

По старите материали взех всички ориентировачни данни за шофьора, готвачката и любителя на живописа, които се сочат като агенти на Бонсиньоре и тях обезателно ще установим. Никакви данни повече нemoжах да намеря за инженера, за когото ставаше въпрос по-рано. Него трябва да го търсим в у-ние "Пътища" или другаде.

Румънските другари до сега не са установили нито една връзка в Румъния въвн от западните дипломати. Масови срещи обаче провежда на приеми, за които специално отива. Опитали са се да му подставят

агентура, но не е приел никого. Живял много затворен живот за тия 5-6 дни, когато ходи там.

Договорихме се с румънските другари да отпочнат активна работа по разработването му за разкриване на източниците му у нас, а те у тях. Освен това да ги снабдим с ключове за касата, която Бонсиньоре ползва в Румъния, тъй като те имат добри възможности.

По жената на Жак Парис се договорихме да изпратим в маршрут агент "Димитрова", която има добри възможности по нея и има повод за отиване - уреждане наследство. "Димитрова" ще бъде използвана и за изучаване на връзките си, с цел въвеждане някоя от тях към обекта.

През лятото агент "Николов" да извика жената на Парис да дойде в България, с оглед, ако ни се удаде да ги заснемем в интимно положение, което им било необходимо.

По третия въпрос - помолихме румънските другари да проверят има ли данни в техния архив за ? обекта, водещи се у нас на разработка за шпионаж и имащи връзки с някои техни лица. От проверката се установи, че за трима от тях има и то интересни материали, за които ще ни изпратят справки. По двама се оказа, че могат да изпратят тяхна агентура в маршрут, но това ще уточним чрез пощата. По двама турци остана да изяснят някои неща и тогава да ни отговорят.

По четири изменници на Родината, по които имаше наши данни, че се намират там, се оказа, че за трима има данни и остана да изяснят сега там ли се намират или не и ще ни отговорят.

Указа се, че един много добър техен агент има възможност да отива в маршрут във Виена, където се е срещал с изменник, уточнихме задачите и ще го използваме.

ЗАБЕЛЕЖКА: - По всяка разработка давам отделни справки, какво е направено и какво ще се прави.

По четвъртия въпрос ми казаха, че нямат никакви данни по гръцка, турска и израелска линия, отнасящи се за нашата страна. Въпроса за съществуващ канал Молдавия-Кишинев-Израел въобще не коментираха и аз повторно не поставих въпроса.

Разказаха за поведението на англичани, италианци, французи и израелци, което е също както у нас. Американците се проявяват много нагло и брутално.

Последният ден началника на контраразузнаването — др. полковник Халдигер пред мен постави следните въпроси:

1. Ако имаме някакви данни за румънски изменници, работещи в турския, гръцкия, американския и английския центрове зад граница или други данни, отнасящи се за Румъния, да им ги изпратим. Освен това помоли ако можем да им изпратим общи ориентировачни данни за работата на тия центрове.

Някои неща общо, каквото ми беше известно им разказах и им обещах каквото имаме по тия въпроси ще систематизираме и ще им изпратим.

2. Предложи размяна на списъци по капиталистическите дипломати, с данни за разведчиците. И размяна на списъци по чужденците от капиталистическите страни само за заподозрените в разузнавателна работа.

Това приех и се договорихме да изготвим списъците и си ги разменим.

3. Помисли ако имаме възможност да им окажем помощ за нелегално прехвърляне на тяхна агентура през българо-турската или българо-гръцката граница.

Това също им обещах, като се уговорихме за всеки отделен случай конкретно да се договаряме.

х х х

Между другото, в разговорите другарите ми казаха, че имат възможност да ни окажат помощ по разкриване на работещите в радиостанция "Горянин" в Гърция и ги помолих да използваме тая възможност. Ти приеха и обещаха, че в Атина ще направят това.

Направи ми впечатление, че те са използвали широко възможностите на арабските студенти за придобиване на агентура и разработването на капиталистическите разузнавачи, подставяли са им я и са получили добри резултати.

В това отношение ние можем да се поучим от тях и конкретно да решим как при нас да се постъпи.

Румънските другари изтъгнаха, че те са получили добри резултати от масовото зашифровано общуване на оперативни работници с дипломати, защото са опознавали добре обектите и правилно се ориентирали. Това аз не споделям, защото има и обратна страна и подценя-

на работата с агентурата. Считам, че може да бъде, но като изключение, а не масово.

х х х

Аз считам, че подобни посещения имат много голямо значение, защото се опознаваме и решаваме конкретни въпроси. Освен това се запознаваме с начините на работа на капиталистическите разузнавания в нашите страни, обменяме опит и узнаваме на място какви въпроси стоят за координация и как трябва да ги решим.

София, 23 III 1959 година

ЗАМ. Н-К УПРАВЛЕНИЕ II-РО ДС
ПОДПОЛКОВНИК